

О ИЗЛОЖБИ ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ „ДИМИТРИЈЕ
ТУЦОВИЋ И СОЦИЈАЛИСТИЧКИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ
1881—1914.“

Изложба је организована поводом 100-годишњице рођења Димитрија Туцовића (1881—1981), једног од највећих социјалистичких првака и марксистичког мислиоца наших народа до првог светског рата и отворена је маја 1981. године у Београду, у присуству највиших политичких руководилаца (Председништво ЦК СКЈ, Председништво СФРЈ, Председништво ЦК СК Србије и Председништво СР Србије) и научних, културних и јавних радника.

Димитрије Туцовић припада оној плејади револуционара — марксиста која је, на самом почетку овог века, постављала идеолошке основе модерном класном радничком покрету.

Изложба је визуелно приказала животни пут и рад Димитрија Туцовића, па и социјалистички покрет Србије његовог времена. Приказане су и везе српских социјалиста са социјалистима осталих наших крајева, Балкана и Европе, које су биле веома живе и садржајне.

Аутори изложбе (Ђорђе Митровић, Марија Лукић и Љиљана Константиновић) успели су да, спретно комбинујући различите врсте материјала и грађе — од оригиналних предмета, портрета и ношњи, аката и других оригиналних докумената, новина, часописа, књига и другог штампаног материјала — припреме једну доиста репрезентативну изложбу. Овде бисмо посебно нагласили да је било изложено, поред личних предмета Димитрија Туцовића и његових сабораца, и неколико значајних уметничких портрета првих српских социјалиста, међу којима су се посебно истицали радови Божидара Јакца.

Највећи део изложених предмета говорио је о животу, раду и развоју личности Димитрија Туцовића, као и о главним моментима из друштвено-политичког живота тадашње Србије, са посебним освртом на развој социјалистичког радничког покрета. На изложби су ритмички компоновани експонати (фотографије, документи, ликовна и вајарска дела — портрети српских социјалиста — Светозара Марковића, Живојина Жујовића, Димитрија Ценића, Васе Пелагића, Радована Драговића и Димитрија Туцовића), као и карте, оружје, одевни предмети и други музејски материјали, који су донели освежење у методолошком приступу заокружавања једне музеолошке целине, што је први пут виђено код нас, и то треба посебно нагласити. Ради бољег увида у поставку, наводимо наслове њених одељака: Детињство и шко-

ловање, Прве године рада у социјалистичком покрету, Прелом-на 1903. година, Оснивање Српске социјалдемократске странке, Борба за марксистички правац у социјалистичком покрету, Прво-мајске прославе, Културно-уметничка друштва, Партијска школа, Социјалистички дом, Баџи, Студенти, Жене у социјалистичком покрету, Избори и Српска социјалдемократска странка, Тарифни покрети и штрајкови, На одслужењу војног рока, Студијски боравак у Берлину, Царински рат, Анексиона криза, Међународни контакти, Балкански ратови, Десет месеци мира, и Први светски рат.

Напомињемо да је значај изложбе о Димитрију Туцовићу и његовом делу нарочито у томе што су на њој изражени сви битни циљеви социјалистичког покрета и револуционарне борбе Димитрија Туцовића, који је својом мишљу и делом обогатио револуционарну праксу Српске социјалдемократске партије и веома много допринео развоју марксистичке мисли у Србији па и ван ње.

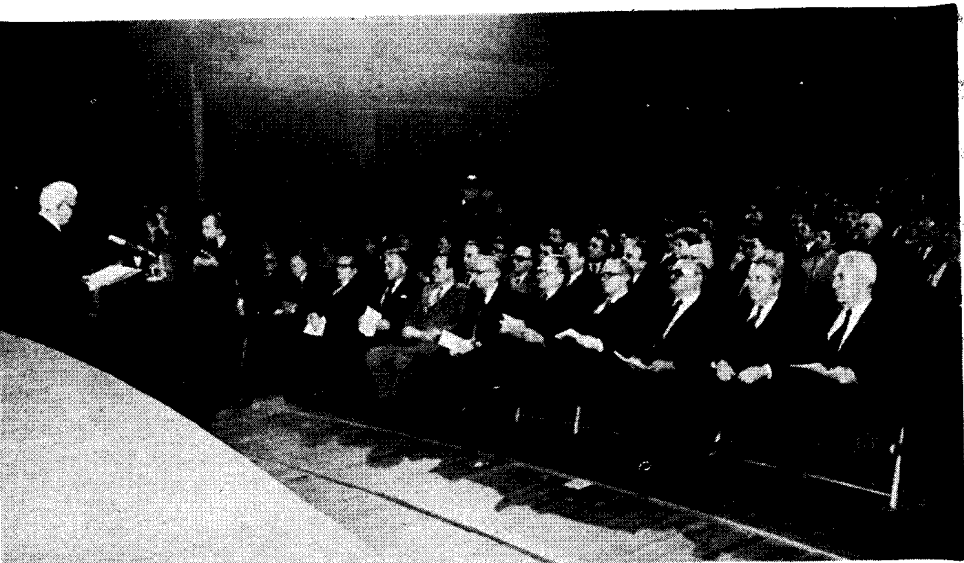
У историји развоја социјалистичке мисли у Србији и свету Димитрије Туцовић заузима значајно место. Био је јединствена личност као марксистички мислилац и пропагатор идеја социјализма, што је дошло до пуног изражаја у његовим делима, о чему говори поменута изложба.

Дела Димитрија Туцовића инспирисана су слободарским, демократским и револуционарним стремљењима српског и других народа и народности наше земље, и она су значајна и са политичког и са теоријског становишта, јер дају крупан допринос свестраном и темељном изучавању развоја радничког покрета и марксистичке мисли код нас и у свету. Својим мишљу и делом Димитрије Туцовић је посебно обогатио револуционарну мисао Српске социјалдемократске партије и био њен најистакнутији представник као марксистички теоретичар, идеолог и визионар свог времена.

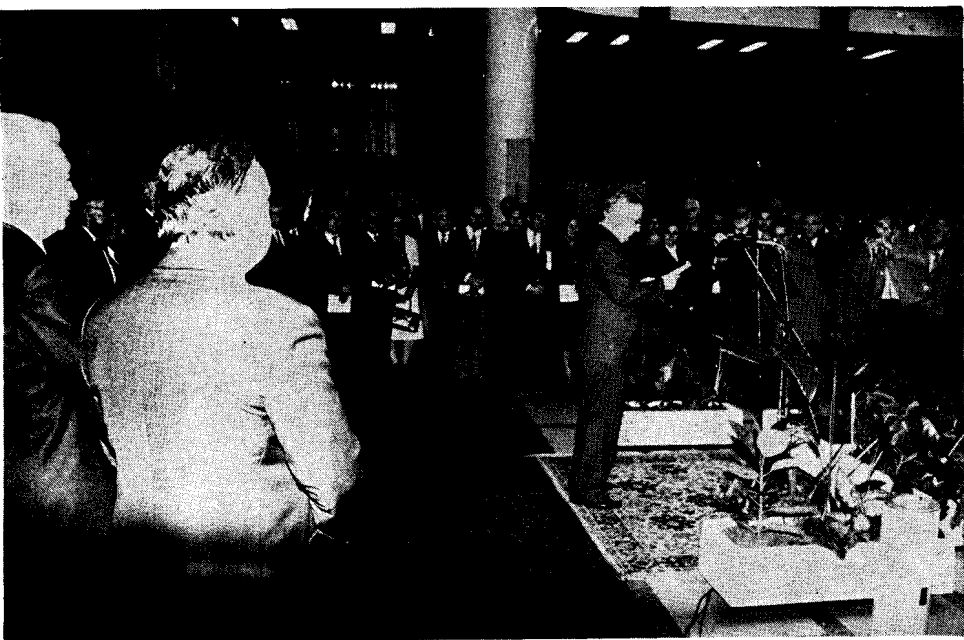
Изложбу је отворио пригодним говором др Тихомир Влашкић, председник Централног комитета Савеза комуниста Србије, непосредно пре почетка свечане академије организоване поводом 100-годишњице рођења Димитрија Туцовића у сали Дома синдиката — на којој је о Туцовићевом делу говорио Петар Стамболић, члан Председништва СФРЈ, Председништва ЦК СКЈ и председник Одбора за обележавање ове 100-годишњице.*

Вићентије Ђорђевић

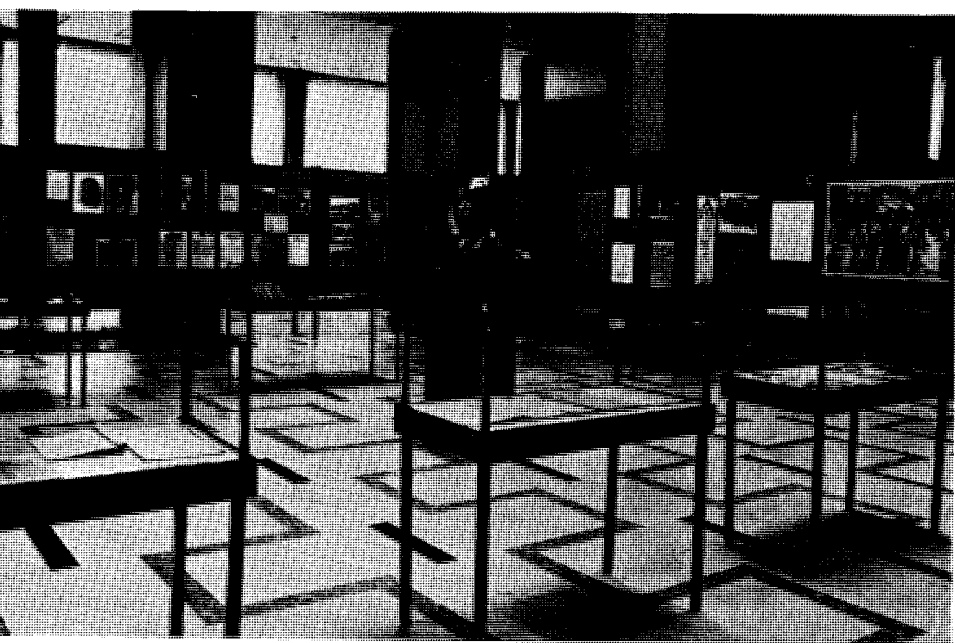
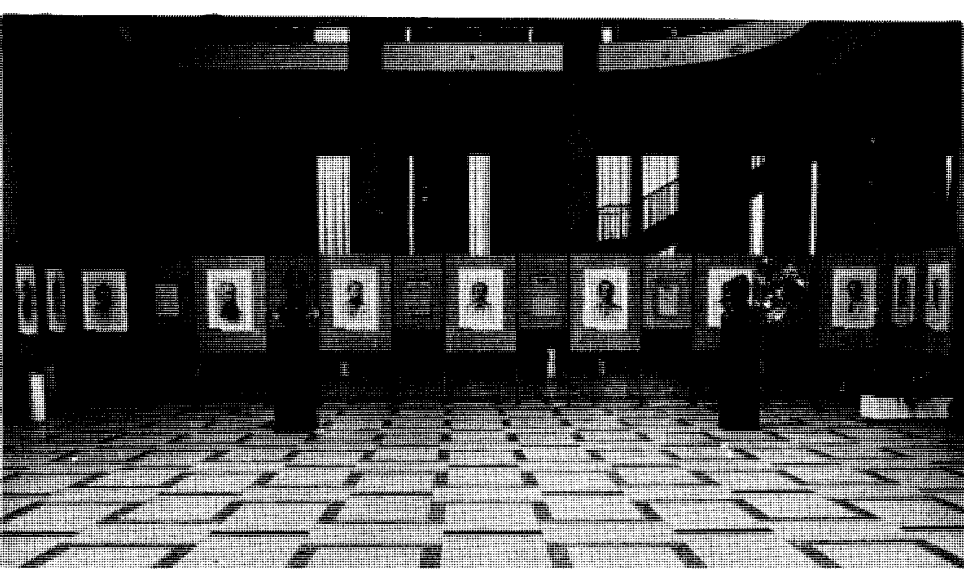
* Изложба је, осим у Београду, гостовала и у Музеју револуције Босне и Херцеговине у Сарајеву, Народном музеју у Титовом Ужицу, Народном музеју у Крагујевцу, Дому ЈНА у Ваљеву (у организацији Народног музеја), Историјском музеју у Тополи и у Дому ЈНА у Приштини (у организацији Музеја Косова).

Детаљ са свечане академије приређене поводом 100-годишњице рођења Димитрија Туцовића (за говорницом Петар Стамболић)

Детаљ са отварања изложбе „Димитрије Туцовић и социјалистички покрет Србије“. Изложбу отвара Тихомир Влашкивић

Поглед на изложбу „Димитрије Туцовић и социјалистички покрет Србије
1881—1914.“